

DIALOOGKAARTJES

ZINDELIJK WORDEN, DOE JE SAMEN

Vragen en weetjes voor de ouders en de school

*Samenwerken is de boodschap want ...
zindelijk worden, doe je samen!*

DIALOOGKAARTJES
ZINDELIG WORDEN, DOE JE SAMEN

© KOOGO VZW

OUDERKOEPEL KOOGO
BISCHOFFSHEIMLAAN 1-8
1000 BRUSSEL

www.koogo.be

HET VERHAAL VAN LOU ZINDELIJK WORDEN, DOE JE SAMEN

Dit is Lou ... samen met haar ouders.

Lou gaat nog maar pas naar school.

Het is een grote stap, voor Lou maar ook voor haar ouders.

Nieuwe grote mensen, nieuwe kleine mensen, nieuwe omgeving, nieuwe regels en afspraken ... Alles is nieuw! Dat is even wennen.

Lou leert ook iedere dag nieuwe dingen bij ... thuis en op school.

Nieuwe woorden, nieuwe vaardigheden, nieuwe gevoelens, nieuwe interesses, ...

En ... ja ja ... binnenkort lukt het misschien om pipi en kaka te doen op het potje.

Lou toont wel al langer interesse voor het hele pipi- en kaka- gebeuren. Ze komt af en toe eens kijken wanneer mama of papa op de wc zitten, ze ontdekt dat de wc-bril omhoog en weer omlaag kan, ze speelt met het toiletpapier en probeert zelf haar broekje uit en weer aan te doen. Ze beseft steeds vaker dat ze kaka of pipi moet doen en vindt een vuile luier niet prettig.

De ouders van Lou zijn al een tijdje bezig om Lou te laten wennen aan het potje.

Verhaaltjes voorlezen, spelletjes spelen, filmpjes kijken ... maar haar ook regelmatig zonder luier op het potje laten zitten en alles benoemen en tonen helpt.

Maar toch is Lou nog niet zindelijk als ze naar school gaat. Dat is niet erg.

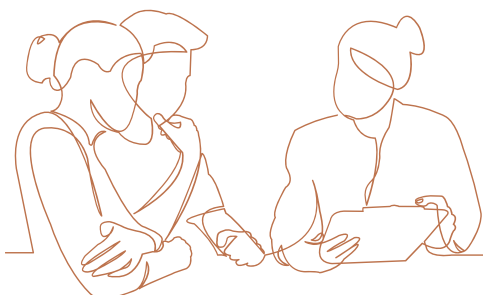
De ouders vinden dit best lastig maar de juf stelt hen gerust ... Bij het ene kind loopt het al wat vlotter dan bij het andere. Belangrijk is dat Lou veel kansen krijgt om te oefenen thuis en op school.

Haar ouders, familie en de juf moedigen haar aan om op het potje te gaan. Iedereen die voor kleine Lou zorgt, wordt best bij het zindelijkheidsproces betrokken.

Door samen te werken zorgen de ouders en de juf, ieder vanuit hun eigen rol, ervoor dat het ontwikkelen voor Lou makkelijker verloopt. Lou herkent aanpak van de mensen rondom haar. Ze weet wat er gaat gebeuren en wat er van haar verwacht wordt. Dezelfde aanpak, herhaling en oefening thuis en op school dragen bij tot het zindelijk worden.

Ook al zal het zindelijkheidsproces bij elk kind anders verlopen, toch doe je er als ouder goed aan om rekening te houden met onderstaande richtlijnen:

- Start tijdig tijdens de gevoelige periode (18 maanden). Doe dit op een ontspannen manier.
- Zindelijk worden is een leerproces. Geef je kind daarom voldoende kansen om te oefenen.
- Werk samen om je kind zindelijk te maken. Maak vanaf de start samen afspraken over hoe je het als ouder wil aanpakken en stem af met andere personen die je kind opvangen, bijvoorbeeld opvang, grootouders ...
- Gebruik het stappenplan van Kind en Gezin om jullie te begeleiden in het zindelijkheidsproces.

PARTNERSCHAP ZINDELIJK WORDEN, DOE JE SAMEN

PARTNERSCHAP TUSSEN OUDERS EN SCHOOL

Het zindelijk worden speelt zich niet alleen thuis af. Of een kind nu thuis is bij zijn ouders, op school bij de juf of de meester, in de voor- of naschoolse opvang, op bezoek bij oma en opa of thuis bij andere familieleden ... Het zindelijkheidsproces loopt continu door.

Iedere zorgdrager kan een stimulerende rol opnemen tijdens het zindelijkheidsproces. Als gelijkwaardige partners kunnen ouders en school elkaar dus aanvullen in die rol. Zo krijgt het kind zowel thuis als op school de meeste kansen om te ontwikkelen.

Onderzoek toont aan dat een nauwe samenwerking tussen school en ouders een positief effect heeft op het welbevinden en de totale ontwikkeling van een kind.

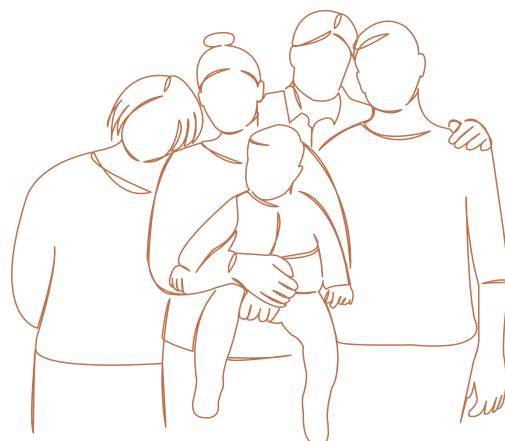
*Partnerschap is dus de boodschap want ...
zindelijk worden, doe je samen!*

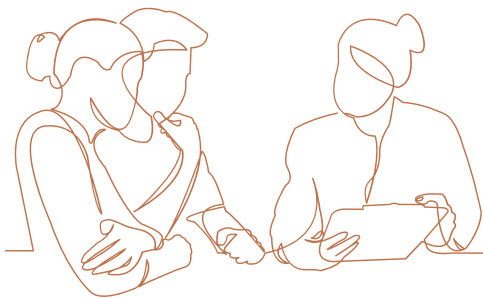
SAMENWERKEN ALS PARTNERS ... MAAR HOE DAN?

Wil de samenwerking een positief effect hebben op het zindelijkheidsproces van het kind, stem dan de aanpak van thuis en die van op school op elkaar af. Hierover maak je onderlinge afspraken met elkaar.

Afspraken over dezelfde instructie, opeenvolgende handelingen, aanmoediging en beloning zorgen ervoor dat een kind sneller verbanden legt en dat het sneller leert reageren.

Vertrek steeds van wat het kind nodig heeft om stap voor stap verder te ontwikkelen en zelfredzaam te worden. Iedere afspraak maakt het leerproces voor het kind makkelijker.

COMMUNICATIE ZINDELIJK WORDEN, DOE JE SAMEN

GA MET ELKAAR IN DIALOOG

Ouders en school gaan best op regelmatige basis met elkaar in gesprek. De school zorgt er dan voor dat er voldoende tijd en ruimte gemaakt wordt om de dialoog aan te gaan.

Een open niet-veroordelende houding, een veilige en warme sfeer, oprechte interesse, een luisterend oor, wederzijds begrip en een wederkerige dialoog zijn enkele belangrijke ingrediënten voor een goed gesprek tussen de partners ouders en school. Dit draagt bij tot een verbindende ouder-schoolrelatie en is cruciaal voor een verdere samenwerking.

Tijdens deze gesprekken proberen zowel de ouders als de school zicht te krijgen hoe ze samen het kind het best kunnen begeleiden tijdens het zindelijkheidsproces. Wat heeft het kind nodig om te ontwikkelen en welke rol kunnen we daar samen in spelen?

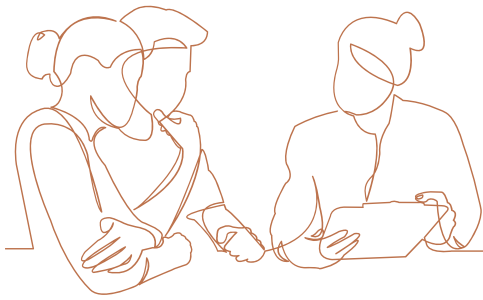
Er worden afspraken gemaakt. Het is belangrijk dat zowel de ouders, de school als het kind zich goed voelen bij de gemaakte afspraken. Niets mag worden opgedongen of geforceerd. Wanneer je merkt dat de gemaakte afspraken niet werken, wacht dan niet tot het volgende oudercontact maar ga direct terug met elkaar in dialoog.

*Communicatie is dus de boodschap want ...
zindelijk worden, doe je samen!*

MAAR WAAR PRAAT JE DAN OVER?

Is het je niet echt duidelijk welke info de ouders en de school aan elkaar kunnen geven? Heb je geen idee welke vragen je elkaar kan stellen om meer te weten te komen over het zindelijkheidsproces? Of heb je nood aan wat inzichten en interessante weetjes die je kunnen inspireren tijdens één van de gesprekken? Wil je voorafgaand aan het gesprek tussen ouders en school je voorbereiden en al eens nadenken over wat je wil praten?

Ga dan met de dialoogkaartjes aan de slag.

DIALOOGKAARTJES ZINDELIJK WORDEN, DOE JE SAMEN

HOE GEBRUIK JE DE DIALOOGKAARTJES?

De dialoogkaartjes kan je downloaden, afdrukken, uitknippen en zelfs lamineren.

Er zijn twee soorten dialoogkaartjes:

- dialoogkaartjes met weetjes over zindelijkheid voor de ouders en de school
- dialoogkaartjes met vragen voor de ouders en de school

Er zijn verschillende manieren om ermee aan de slag te gaan:

Voor het gesprek

- je leest de weetjes ter voorbereiding van het gesprek
- je laat je inspireren door de weetjes en verzamelt eigen info en ervaringen
- je staat al eens stil bij de vragen die men je kan stellen en denkt erover na
- je selecteert vragen die je aan de andere wil stellen
- je gebruikt de vragen als inspiratie en stelt zelf vragen op

Tijdens het gesprek

- je leest de weetjes voor tijdens het gesprek en vertelt je eigen ervaringen
- je selecteert ieder een aantal vragen die je elkaar om de beurt wil stellen
- je trekt om de beurt een kaartje van de stapel en stelt de andere een vraag
- je vult het antwoord aan met je eigen ervaringen
- je wisselt weetjes af met vragen voor een dynamisch en luchtig gesprek

Tips voor tijdens het gesprek

- je hoeft geen antwoord te geven op een vraag ... passen en volgende vraag
- je mag elkaar niet onderbreken ... aanvullen na een antwoord kan
- je luistert naar elkaar en toetst af of je het juist begrepen hebt
- je kan de antwoordtijd in de gaten houden met een zandloper
- je blijft bij de vraag ... probeer niet af te wijken of te erg uit te wijden
- je maakt samen afspraken en schrijft die samen op
- je sluit af met een samenvatting van het gesprek
- je prikt samen een datum voor het volgende gesprek

Ook al zal het zindelijkheidsproces bij elk kind anders verlopen, toch doe je er als ouder goed aan om rekening te houden met onderstaande richtlijnen:

- Start tijdig tijdens de gevoelige periode (18 maanden). Doe dit op een ontspannen manier.
- Zindelijk worden is een leerproces. Geef je kind daarom voldoende kansen om te oefenen.
- Werk samen om je kind zindelijk te maken. Maak vanaf de start samen afspraken over hoe je het als ouder wil aanpakken en stem af met andere personen die je kind opvangen, bijvoorbeeld opvang, grootouders ...
- Gebruik het stappenplan van Kind en Gezin om jullie te begeleiden in het zindelijkheidsproces.

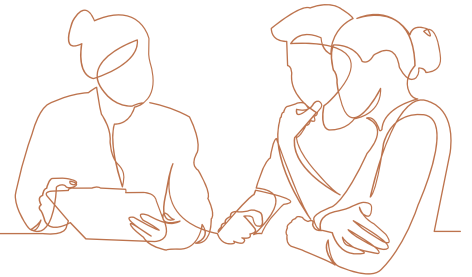

MATERIALEN DIALOOGKAARTJES
ZINDELIG WORDEN, DOE JE SAMEN

DIALOOGKAARTJES

ZINDELIJK WORDEN DOE JE SAMEN

Vragen voor de ouders en de school

Vraag voor de ouders en de school:

Hoe toont *het kind* dat het pipi of kaka moet doen? Wat merk je dan op?

Hoe toont hij/zij het thuis?

Hoe toont hij/zij dit op school?

* vervang het kind door de naam

Vraag voor de ouders en de school:

Heeft *het kind* nog vaak ongelukjes? Wanneer valt dit voor?

Hoe is dit thuis?

Hoe is dit op school?

Hoe reageert *het kind* dan?

* vervang het kind door de naam

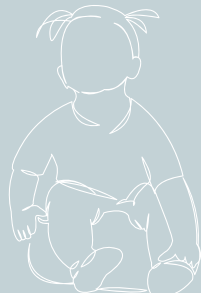
Vraag voor de ouders en de school:

Heeft *het kind* interesse in het toiletgebeuren op school?

Waarom merk je dit?

Hoe is dit thuis?

Hoe is dit op school?

* vervang het kind door de naam

Vraag voor de ouders en de school:

Valt het voor dat *het kind* weigert om op het potje of het toilet te zitten?

Wat doe je dan thuis?

Wat doe je dan op school?

Wat werkt wel en wat niet?

* vervang het kind door de naam

Vraag voor de ouders en de school:

Hoe zien de toiletmomenten eruit? Is er een bepaalde routine?

Hoe gaat dit thuis?

Hoe gaat dit op school?

Hoe ervaart *het kind* dit?

* vervang het kind door de naam

Vraag voor de ouders en de school:

Toont je kind interesse voor het potje?

Wat merk je thuis?

Wat merk je op school?

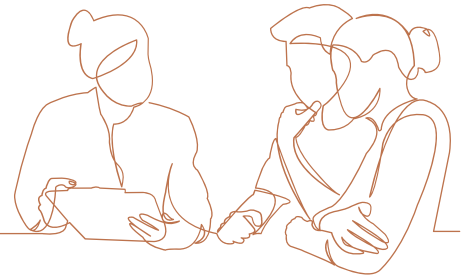

* vervang het kind door de naam

DIALOOGKAARTJES

ZINDELIJK WORDEN DOE JE SAMEN

Vragen voor de ouders en de school

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Kent **het kind** het toiletritueel al?
Hoe verloopt dit?

Wat loopt er goed en waarbij heeft het kind nog hulp nodig?

Wat merk je thuis?

Wat merk je op school?

* vervang het kind door de naam

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Hoe wek je interesse bij **het kind** om op het potje of de wc te gaan zitten?

Hoe gebeurt dit thuis?

Hoe gebeurt dit op school?

Wat werkt en wat niet?

* vervang het kind door de naam

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Zijn er vaste momenten waarop **het kind** op het potje of de wc mag gaan zitten?

Kan dit de hele dag door?

Hoe is dit thuis?

Hoe is dit op school?

* vervang het kind door de naam

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Zijn er afspraken met **het kind**?

Begrijpt **het kind** wat er verwacht wordt?

Hoe is dit thuis?

Hoe is dit op school?

* vervang het kind door de naam

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Is **het kind** al vrij zelfstandig en kan hij/zij zich al wat redden?

Wat kan hij/zij al zelf?
Waarbij heeft hij/zij nog hulp nodig?

Hoe gaat dit thuis?

Hoe gaat dit op school?

* vervang het kind door de naam

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Gebruik je verhalen, liedjes of filmpjes over zindelijkheid en praat je hierover met **het kind**?

Welke zijn dat thuis?

Welke zijn dat op school?

Welke vindt **het kind** superleuk?

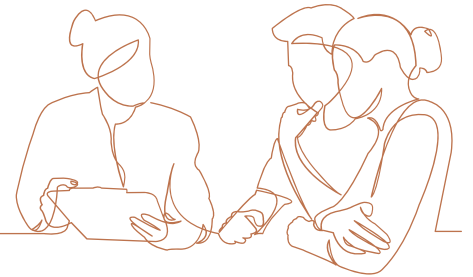

* vervang het kind door de naam

DIALOOGKAARTJES

ZINDELIJK WORDEN DOE JE SAMEN

Vragen voor de ouders en de school

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Gebruik je een stappenplan om *het kind* de toiletroutine aan te leren?

Hoe ziet de routine er thuis uit?

Hoe ziet de routine er op school uit?

Kent het kind de routine al?

* vervang het kind door de naam

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Welke woordenschat rond zindelijkheid gebruik je als je praat met *het kind*?

Hoe benoem je alles thuis?

Hoe benoem je alles op school?

Begrijpt *het kind* deze woorden?

* vervang het kind door de naam

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Hoe motiveer je het kind?
Hoe moedig je het kind aan?

Hoe gaat dit thuis?

Hoe gaat dit op school?

* vervang het kind door de naam

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Zijn er afspraken met andere volwassenen die voor *het kind* zorgen?

Met wie?

Welke afspraken gelden er thuis?

Welke afspraken gelden er op school?

* vervang het kind door de naam

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Is *het kind* op bepaalde momenten al langer dan twee uur droog?

Wanneer is dit thuis?

Wanneer is dit op school?

* vervang het kind door de naam

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Wanneer draagt *het kind* een luier? En wanneer niet? Las je voldoende luiervrije momenten in?

Hoe is dit thuis?

Hoe is dit op school?

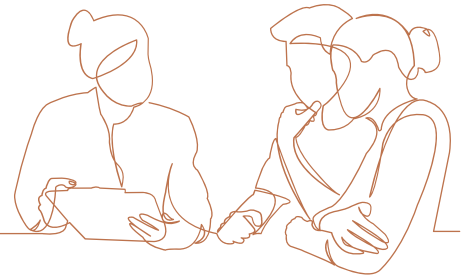
Hoe reageert *het kind* hierop?

* vervang het kind door de naam

DIALOOGKAARTJES

ZINDELIJK WORDEN DOE JE SAMEN

Vragen voor de ouders en de school

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Wie houdt zich bezig met het zindelijkheidsproces van *het kind*?

Wie doet dit thuis?

Wie doet dit op school?

Is de aanpak hetzelfde?

* vervang het kind door de naam

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Welke afspraken zijn er tussen de ouders en de school nodig om te kunnen samenwerken aan het zindelijkheidsproces van *het kind*?

Volgens de ouders?

Volgens de school?

Wat zie je wel en wat zie je niet zitten?

* vervang het kind door de naam

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Hoe reageer je als *het kind* een ongelukje heeft?

Hoe reageert *het kind* hierop?

Hoe gaat dit thuis?

Hoe gaat dit op school?

* vervang het kind door de naam

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Hoe wil je het zindelijk worden van *het kind* aanpakken?

Hoe zie je dit thuis?

Hoe zie je dit op school?

Hoe kunnen jullie het samen aanpakken?

* vervang het kind door de naam

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Wat zijn de voordelen van een nauwe samenwerking tussen de ouders en de school tijdens het zindelijkheidsproces?

Volgens de ouders?

Volgens de school?

Wat heb je nodig om samen te werken?

* vervang het kind door de naam

✂

Vraag voor de ouders en de school:

Hoe zie je je rol als begeleider van het zindelijkheidsproces van *het kind*?

Hoe zie je dit als ouder?

Hoe zie je dit als juf of meester?

Wat kan er hetzelfde?

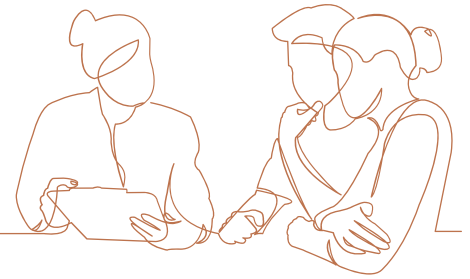

* vervang het kind door de naam

DIALOOGKAARTJES

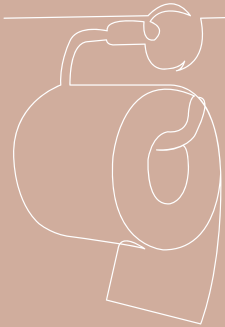
ZINDELIJK WORDEN DOE JE SAMEN

Weetjes voor de ouders en de school

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat een kleuter van 2,5 jaar die nog niet zindelijk is, wel al naar de kleuterschool mag?

Een school mag wel van de ouders verwachten dat ze samen met hen aan de zindelijkheid van het kind werken.

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat benoemen wat er gebeurt en taal geven aan handelingen een kind helpt om bewust te worden en te begrijpen wat er gebeurt?

Duidelijke korte instructies zoals 'Kom, tijd voor het potje' zijn herkenbaar en zo weet het kind wat er verwacht wordt.

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat het belangrijk is om een peuter te ondersteunen tijdens het zindelijk worden ... en dit liefst door iedereen op dezelfde manier?

Dit doe je best samen: ouders, grote broer of zus, grootouders maar ook samen met de opvang en de school.

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat zindelijk worden niet alleen een natuurlijk rijpingsproces, maar ook een leerproces is?

Een peuter heeft kansen nodig om te oefenen.

Stimulatie en aanmoediging helpen het zindelijkheidsproces vooruit.

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat een kind zindelijk is als het voelt dat het pipi of kaka moet doen en het kan ophouden tot op het potje of toilet?

Een kind is zindelijk wanneer het maximaal één ongelukje heeft per dag.

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat een kind niet zindelijk is van de ene op de andere dag?

Het is een proces dat in fasen verloopt.

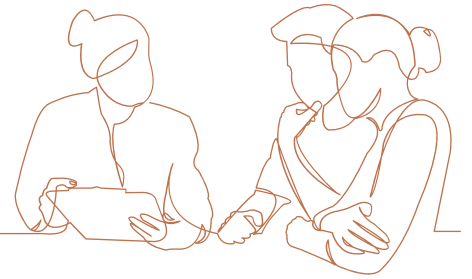
Geduld hebben is de boodschap.

DIALOOGKAARTJES

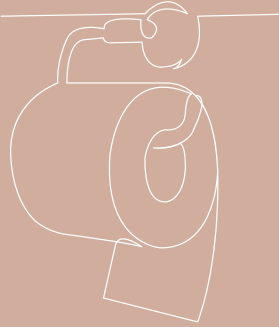
ZINDELIJK WORDEN DOE JE SAMEN

Weetjes voor de ouders en de school

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat water drinken, groenten en fruit eten en bewegen helpt bij harde stoelgang?

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat een kind forceren en verplichten een omgekeerd effect kan hebben?

Stimuleren en aanmoedigen op een ontspannen manier is de boodschap.

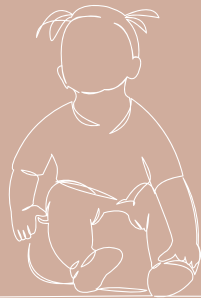
Straf een kind nooit alshet niet lukt!

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat vanaf 18 maanden de gevoelige periode start om zindelijk te worden?

Er tijdig mee starten helpt je kind om te wennen en zindelijk te worden.

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat een positieve houding naar het kind toe heel erg van belang is voor het zindelijkheidsproces?

Een geduldige houding in een ongedwongen sfeer zorgt ervoor dat een kind zich veilig voelt. Ongelukjes horen bij het zindelijkheidsproces. Straffen helpt niet!

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat als de luiers van je kind op regelmatige basis voor een langere tijd droog blijven (2 uur) je de luier uit kan laten?

Je kan dit ook al doen als je denkt dat je kind er klaar voor is.

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat kinderen vanaf 2 jaar stilaan 'controle' krijgen?

Ze kunnen pipi en kaka even ophouden en daarna loslaten in het potje of toilet.

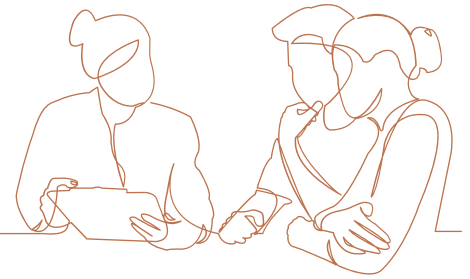
Bij veel kinderen gaat het zindelijk worden vlot en met minimale ondersteuning.

DIALOOGKAARTJES

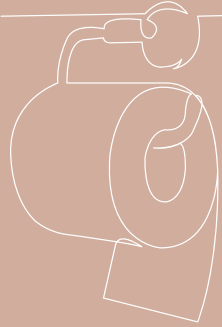
ZINDELIJK WORDEN DOE JE SAMEN

Weetjes voor de ouders en de school

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat 's nachts zindelijk worden gewoonlijk vanzelf gaat?

Hier kan je niet veel aan doen. Het gaat hier vooral om rijping.

Tot de leeftijd van 7 jaar zijn natte broekjes niet abnormaal tijdens de nacht.

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat een kind tijd nodig heeft om te leren en te wennen aan het potje?

Samen kleine stapjes zetten helpt. Een kind zal misschien eerst met het potje spelen, dan er even op zitten met de kleren aan en tenslotte pas met de billetjes bloot.

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat bijna alle vierjarigen overdag zindelijk zijn voor urine en zowel overdag als 's nachts voor stoelgang?

Bijna alle vijfjarigen zijn zowel overdag als 's nachts zindelijk voor urine.

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat je best het potje aanbiedt op dagelijks terugkerende momenten? Bijvoorbeeld:

- bij het opstaan
- na het eten
- voor het slapengaan
- en als het kind er zelf om vraagt

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat de beste stimulans voor een kind een aanmoediging is. Laat voelen dat je zijn inspanningen ziet?

Blijf complimentjes geven bij elk stapje en maak een kind trots op zichzelf en het gedrag dat er werd geleerd!

Weetje voor de ouders en de school:

Wist je dat veel oefenen helpt? Probeer er dus consequent tijd voor te maken.

Elk kind is anders, maar hoelang een kind erover doet om zindelijk te worden, ligt vooral aan de oefentijd die hij krijgt.

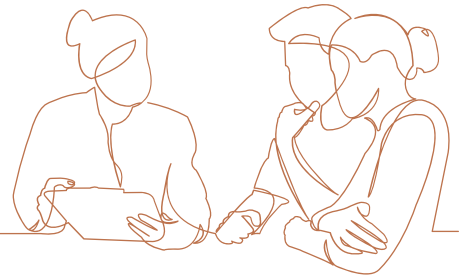

NOTA'S VOOR EEN FIJNE DIALOOG
ZINDELIJK WORDEN, DOE JE SAMEN

DIALOOGKAARTJES
ZINDELIJK WORDEN DOE JE SAMEN

Dit wil ik vertellen

DIALOOGKAARTJES
ZINDELIJK WORDEN DOE JE SAMEN

Vragen die ik wil stellen

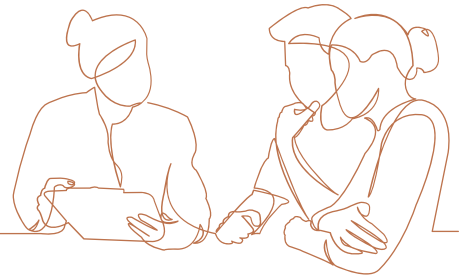
DIALOOGKAARTJES
ZINDELIJK WORDEN DOE JE SAMEN

Afspraken die we samen maken

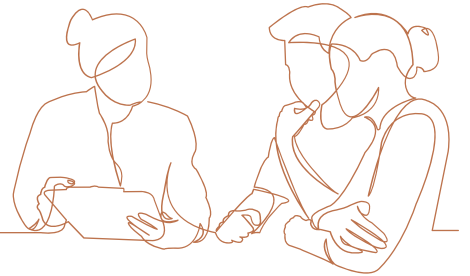
DIALOOGKAARTJES
ZINDELIJK WORDEN DOE JE SAMEN

Dit wil ik vertellen

DIALOOGKAARTJES
ZINDELIJK WORDEN DOE JE SAMEN

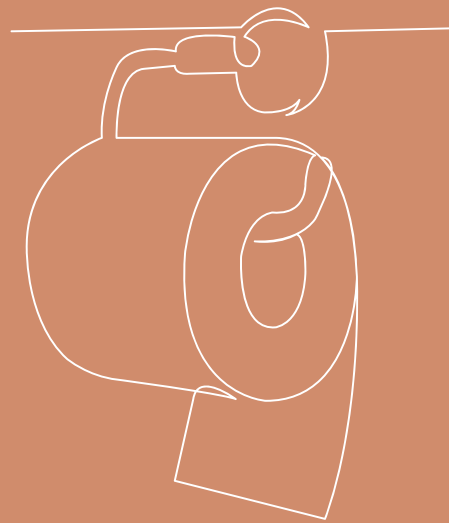
Vragen die ik wil stellen

DIALOOGKAARTJES
ZINDELIJK WORDEN DOE JE SAMEN

Afspraken die we samen maken

OUDERKOEPEL KOOGO

www.koogo.be

Vlaanderen
verbeelding werkt